

# PRZEGLĄD POMORSKI

## DZIENNIK CHELMZYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

### PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „ST RZECHA RODZINNA” wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnośnikiem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej” (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.



Telefon  
72.

### OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 82.

Chełmża, środa, dnia 10-go kwietnia 1929 r.

Rok II.

## Budżet państwa.

Nadwyżka na rok 1929/30 wynosi 167 milionów złotych.

W „Dzienniku Ustaw” Nr. 20 z dnia 30 marca br. ogłoszona została ustawa skarbowa wraz z preliminarzem budżetowym Państwa na r. 1929/30. Ustawa skarbowa upoważnia rząd do czynienia wydatków zwyczajnych w okresie od 1 kwietnia 1929 roku do 31 marca 1930 roku do kwoty 2.576.173.904 zł., wydatków nadzwyczajnych do kwoty 189.726.227 zł., łącznie zatem do sumy 2.765.900.131 zł. Jako pokrycie powyższej sumy oraz dopłat do niektórych przedsiębiorstw państwowych, niepokrytych wpływami tych przedsiębiorstw w kwocie 21.887.600 zł. w łącznej zatem kwocie 2.787.787.731 zł. służą: a) dochody administracji złotych 1.885.849.004; b) wpłaty przedsiębiorstw państwowych 164.601.410 zł., wpłaty monopolów państwowych 904.517.000 zł. Łącznie zatem dochody preliminarzowe w kwocie 2.954.967.414 zł., wobec czego nadwyżka budżetowa ustalona w wysokości złotych 167.179.683.

Rozchody zwyczajne dla przedsiębiorstw państwowych ustalone zostały w budżecie w wysokości 1.701.008.641 zł., rozchody nadzwyczajne 347.843.012 zł. Dla monopolów państwowych preliminarzowano w rozchodach zwyczajnych 646.804.970 zł. — nadzwyczajnych 27 milionów zł. Na pokrycie tych rozchodów służą wpływy zwyczajne i nadzwyczajne przedsiębiorstw i monopolów.

Wszystkie wydatki państwowe mogą być uskutezczane wyłącznie na cele wymienione w rubrykach budżetu państwowego i w granicach kredytów w tych rubrykach ustalonych. Wszelkie kredyty będą otwierane miesięcznie przez ministra skarbu, przy czym minister skarbu ma prawo kredyty preliminarzowane w poszczególnych paragrafach otwierać pożyczkami i w tych wypadkach kredyty z pożyczki na pożyczkę w obrębie danego paragrafu. Art. 6 ustawy skarbowej głosi, iż otwieranie kredytów nie objętych budżetem ani też upoważnieniami określonymi, może nastąpić tylko na wniosek ministra skarbu, uchwalony poprzednio w drodze ustawodawczej pod warunkiem, że równocześnie zostaną uzyskane nowe wystarczające źródła pokrycia. Ten sam artykuł zawiera postanowienie, iż w razie koniecznych t. zw. przekroczeń budżetowych wydatki te muszą się opierać na uchwałę Rady Ministrów, która jest obowiązana w terminie tygodniowym ogłosić tę uchwałę w „Monitorze Polskim”, przesłać do wiadomości najwyższej Izby Kontroli, a jednocześnie przedłożyć Sejmowi wniosek w sprawie kredytów dodatkowych.

## Okropny wypadek na dworcu krakowskim.

Na dworcu w Krakowie wydarzył się okropny wypadek. Lwowianka Małgorzata Kotarbońska czekała na pociąg, którym miał przybyć jej narzeczony. Gdy pociąg wjechał na peron, Kotarbońska wpadła pod lokomotywę, która obcięła jej obie nogi. Prawie konającą odwieziono do szpitala.

## Zatarg Austrii z Jugosławją.

Białogród, 8. 4. (AW). Dzienniki donoszą, że między Austrią a Jugosławją wybuchł poważny konflikt z powodu znanych zarządzeń weterynaryjno-policyjnych, który to konflikt według opinii doprowadzić może nawet do wojny celnej pomiędzy obu krajami. W myśl bowiem układu handlowego Jugosławja ma prawo pewnego kon-

tyngentu dowozowego, wobec czego rząd jugosłowiański wystosował do rządu austriackiego memorandum domagający się utrzymania tego kontyngentu. Pozatem Jugosławja stwierdza, że zarządzenia, aby bitą trzodę przewożono wraz z wnętrznościami, sprzeciwia się układowi handlowemu między Jugosławją a Austrią.

## Wulkan chiński stale płonie...

Walki bratobójcze toczą się w dalszym ciągu.

London, 8. 4. (AW). Według wiadomości nadeszłych z Nankinu generał Czang-Kaj-Czek przeniósł główną swą kwaterę do Hankau. Po swoim wkroczeniu do miasta generał oświadczył, że wojska jego zostaną wycofane z miasta jak tylko zakończy się walka przeciwko armii Wuhan. Z 5 dywizji, na czele których Szang-Kaj-Czek wkroczył do miasta, pozostały tylko nieliczne oddziały, gdyż reszta z nich ściga w dalszym ciągu rozbitą armję separatystów chińskich. W okolicy

Hankau znajduje się silna armja generała Fenga, która oczekuje tylko polecenia Czang-Kaj-Czeka, aby wyruszyć w puścig za armją Wuhan. Przypuszcza się, że armja przeciwników rządu nankińskiego jest już całkowicie rozbita i że w najbliższej przyszłości należy liczyć się z jej ostatecznym poddaniem się rządowi nankińskiemu. Obecnie rozbite oddziały separatystów chińskich grupują się podobno koło jeziora Tung-Ting.

## 500 krzyżów zasługi dla kolejarzy i pocztowców.

Dnia 14 bm. odbędzie się na Zamku warszawskim uroczystość udekorowanie 350 kolejarzy i 150 pracowników Ministerstwa Poczty i Telegrafów „Krzyżem zasługi”. Dekoracji dokona osobiście p. Prezydent Rzplitej. Krzyże zasługi otrzymają ci pracownicy państwowi, którzy wyróżnili się pracowitością i wzorowym spełnianiem obowiązków. W dzień uroczystości odbędzie się solenne nabożeństwo w katedrze św. Jana w Warszawie, na którym obecny będzie p. Prezydent Rzplitej.

## Zamach bombowy w parlamencie indyjskim.

Delphi, 8. 4. W chwili, gdy przewodniczący zgromadzenia ustawodawczego Patel wstał ze swego miejsca, aby wygłosić przemówienie do przepelnionej sali rzucono dwie bomby, z których jedna upadła tuż koło min. finansów sir Georga Schustera. Wskutek powstałej paniki kilku członków zgromadzenia odniosło rany. Arasztowano 2 mężczyzn, przy których znaleziono bomby i rewolwery.

## Protest kanadyjski.

Wiedeń, 8. 4. Rząd kanadyjski wręczył swemu posłowi w Waszyngtonie notę w sprawie zatopienia statku „Imalena”. Nota protestuje przeciwko zatopieniu okrętu, zarejestrowanego w Kanadzie przez amerykańskie okręty strażnicze i domaga się odszkodowania w razie, gdyby dalsze dochodzenia pretensje te uzasadniły. Nota nie przyznaje, by „Imalena” znajdowała się na wodach terytorjalnych. Zatopienie tego statku jest, jak twierdzi nota, nie tylko naruszeniem prawa międzynarodowego, lecz także naruszeniem postanowień, zawartych w traktacie pomiędzy W. Brytanią a Stanami Zjednoczonymi.

## Odszkodowanie w r. 1929.

Paryż, 8. 4. Biuro agenta generalnego dla spraw reparacyjnych opublikowało komunikat o stanie transferu w marcu 1929, tj. w piątym roku stosowania planu. Całość transferu w marcu 1929 wyraża się w sumie 190.375.828 marek, z czego 7.402.201 przypada na Jugosławję, 1.648.335 na Rumunję, zaś 38.390 na Polskę.

## Inwalidzi domagają się wprowadzenia podatku od kawalerów w Austrii.

Wiedeń, 8. 4. Organizacja inwalidów austriackich — którzy wskutek nieszczęśliwych wypadków przy pracy stracili możliwość egzystencji, zwróciła się ostatnio do rządu austriackiego z żądaniem wprowadzenia podatku od starokawalerów. Podatek ten któremu — wedle obliczeń inwalidów — podlegałoby w całej Austrii około 250000 starokawalerów, służyć miałby na zaopatrywanie tych nieszczęśliwych, którzy wskutek kalectwa nie mogą sobie stworzyć codziennych warsztatów pracy. W miarodajnych kołach przypuszczają, iż rząd austriacki projekt ten wprowadził w życie.

## Nowe loty przez Ocean.

Paryż, 8. 4. Piloci francuscy Assolant i Lefevre chcą podjąć nowy lot przez Atlantyk. W tych dniach nastąpi przewiezienie ich samolotu do New Jorku, skąd polecą w kierunku Paryża.

Sztokholm, 8. 4. Lotnik szwedzki Arenberg planuje lot ze Sztokholmu do Ameryki. Przewidziane są lądowania na Islandji, Grenlandji i Labradorze.





Wszystkim Znajomym i Krewnym, za wyrażone współczucie, a przede wszystkim, pp. Zwillingowej Dudkowej i SS. z sierocińca za czułą opiekę zmarłego i dzieci, oraz za materialną pomoc firmie M. Robak i współpracownikom jako i ostatnią przysługę X. wik. Baszłomowi drogim zwłokom naszego ojca, brata, wuja i stryja

ś. p.

**Jakóba Miemczyka**

składamy tą drogą nasze staropolskie

**Bóg zapłać!**

**Sieroty i rodzeństwo.**

Mysłowice, 6. 4. 29.

**Rodacy kupujcie tylko wyroby krajowe!**

Stacja Autobusowa

**RESTAURACJA GRUDZIĄDZ**  
Plac 23 Stycznia 19.  
— Telefon 735. —

Obiady z **3 dań 1,20 zł.** gorące potrawy oraz napoje wszelkiego gatunku o każdej porze dnia.

**Lokal obok przystanku tramwajowego 5 minut od dworca. Otwarty do 1 w nocy.**

**Kolacja a la carte już od 80 gr. pocz.**

**Właściciel: Józef Grzeszkowiak.**

— Miejsce spotkania dla przyjezdnych —

**Każdy obywatel powinien czytać**  
pismo codzienne, w którym się ukazują  
urzędowe komunikaty i najaktualniejsze  
wiadomości ze świata - a takim pismem jest  
**„Przeгляд Pomorski“.**

Poszukuje  
**5 brukarzy**

obeznanych z brukiem krzyżowym (krenzverband) na cały sezon letni. Zgłosić się można do dnia 15 kwietnia w Redakcji Przegl. Pomorskiego w Chełmży.

Poszukujemy  
**2 dzielnych robotników**

jednego od 55 do 60 lat na stałą pracę. Zgłoszenia **Fabryka Grzebieni**, ul. Wodna 5.

**Służącą**

starszą, skromną i uczciwą, **możliwie zamiejscową**, lub samotną kobietę przyjmie natychmiast

Dyr. Kina Konkordji  
ul. Kolejowa 24.

**Przyjmnie**

się ucznia gimnazjalnego na stancję od zaraz. Zgłoszenia do Przegl. Pomorskiego.

**Formularze**

Wykaz potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych (emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę) **stale na składzie w Drukarni Przemysłowej.**

**Komunikat.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogłasza

**konkurs na stypendja**

(częściowo urlopy płatne) dla osób, pragnących się kształcić na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych w zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych.

1) Kandydaci winni mieć ukończone studia akademickie albo zdany egzamin magisterski, doktorski lub nauczycielski z jakiegokolwiek przedmiotu, albo też powinni być tak zaawansowani w zdaniu tego egzaminu, że będą mogli skutecznie prowadzić studia pedagogiczne.

2) Kandydaci zakwalifikowani zobowiążą się do dwuletnich studiów pedagogicznych we wskazanym przez ministerstwo uniwersytecie (prawdopodobnie w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie) oraz, po zdaniu odpowiednich egzaminów, do czteroletniej pracy w zakładzie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, wskazanym przez władze szkolne.

3) Kandydaci zakwalifikowani otrzymują stypendja, zapewniające im utrzymanie lub nominacje na stanowiska nauczycieli seminarjów i urlopy płatne na czas studiów.

Podanie należy składać **do dnia 1 czerwca 1929 r.** i kierować je do

**Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

**Wydział Kształcenia Nauczycieli, Warszawa, Bagatela 12.**

Nauczyciele czynni powinni wnieść podania drogą służbową. Do podań należy doręczyć:

1) Dokumenty szkolne, lub uwierzytelnione odpisy tych dokumentów.

2) Studenci szkół akademickich powinni przedstawić zaświadczenie swoich władz o dotychczasowych studiach i egzaminach.

3) Wiasnoremnie napisany życiorys uwzględniający szczegółowo przebieg dotychczasowego kształcenia się.

4) Informację, jakimi językami obcymi kandydat włada i w jakim stopniu,

4) Dowody kwalifikacyj zawodowych, uprawniających do pobierania uposażenia według art. 31 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. Dz. U. Rz. P. nr. 116. poz. 924, zaświadczenia szkolne, stwierdzające liczbę lat dotychczasowej pracy nauczycielskiej i dane, dotyczące stosunków rodzinnych (metryką urodzenia żony, dzieci, świadectwo ślubu), o ile dany punkt powyższego wykazu dokumentów może kandydata dotyczyć.

Kandydaci niebędący czynnymi nauczycielami, powinni nadto wskazać nazwiska i adresy dwóch osób, mogących udzielić Ministerstwu opinii o nich.

**Buchalterji**

pojedynczej i podwójnej:

amerykańskiej i włoskiej  
włącznie bilanse otwarcia i zamknięcia i pisanie na maszynach wyuczam praktyczną metodą w ciągu 2 miesięcy. **Ostatni kurs.**  
Zgłoszenia upraszam do 15. bm.

**Elwertowski**

ul. Toruńska 33 I. p.  
wchód z ulicy Sądowej.

**LOSY**

19. Polskiej Loterii Państwowej już nadeszły i są do nabycia w **Subkolekturze Bolesława Wiśniewskiego w Chełmży ul. Toruńska 24.**

Główna wygrana 750,000 złotych,  
Co drugi los wygrywa. Cena losu 1/4 — 10 zł., 1/2 — 20 zł., 1/1 — 40 zł. Ciągnięcie 23 i 24 maja br., również do nabycia Losy Gnieźnieńskiej Loterii Końsk. Cena losu 1 zł., 11 losów 10 zł. Ciągnięcie 25. kwietnia b. r.

**Bzetelnie i najtaniej**

można się zaopatrzyć

**w Drogerji „Sanitas“**

właśc. Norberta Komowskiego  
Tel. 63. CHELMŻA Toruńska 37

**W 500**

najnowszych deseniach

szlaki, borty i szablony.

(Wzory tapet celem wyboru chętnie oddaję do domu.)

**Lakiery** spirytusowe i terpentynowe oraz pokost holenderski

**Farby** ziemne, - wapienne, dekoracyjne i chemiczne

**Pendzle malarskie i pendzle murarskie oraz szpachtle malarskie i noże do kitowania.**

Polecam również po konkurencyjnych cenach  
**WYROBY DROGERYJNE.**